

Pensioenactualiteiten

André van Vliet
22 maart 2017

Even voorstellen

André van Vliet, bestuurslid ABP

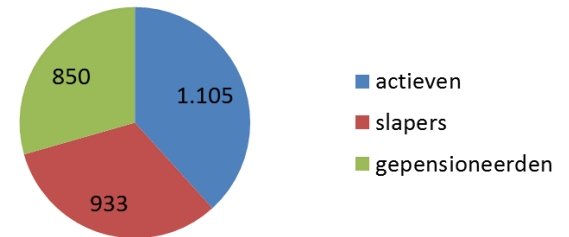
Programma

- Kerncijfers ABP
- Indexatiebeleid
- Ontwikkelingen in de polder
- Pensioenregeling
- Actualiteiten

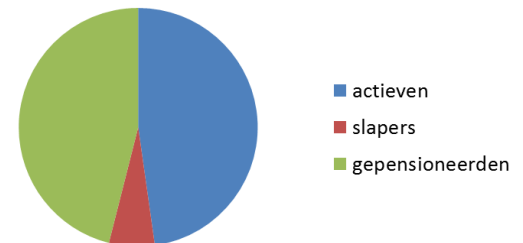
Kerncijfers ABP (ultimo 2016)

- aantal deelnemers: 2,9 miljoen
- pensioenvermogen: € 382 miljard
- pensioenverplichtingen: € 395 miljard
- beleids DG (12-mnds) 91,7%
- actuele DG (UFR) 96,6%
- premie inkomsten 2016 € 7,8 miljard
- pensioenuitkeringen 2016 € 10,3 miljard
- premie OP/NP 2016: 21,1% (2016: 18,8%)

Verdeling aantal deelnemers
(in duizendtallen)

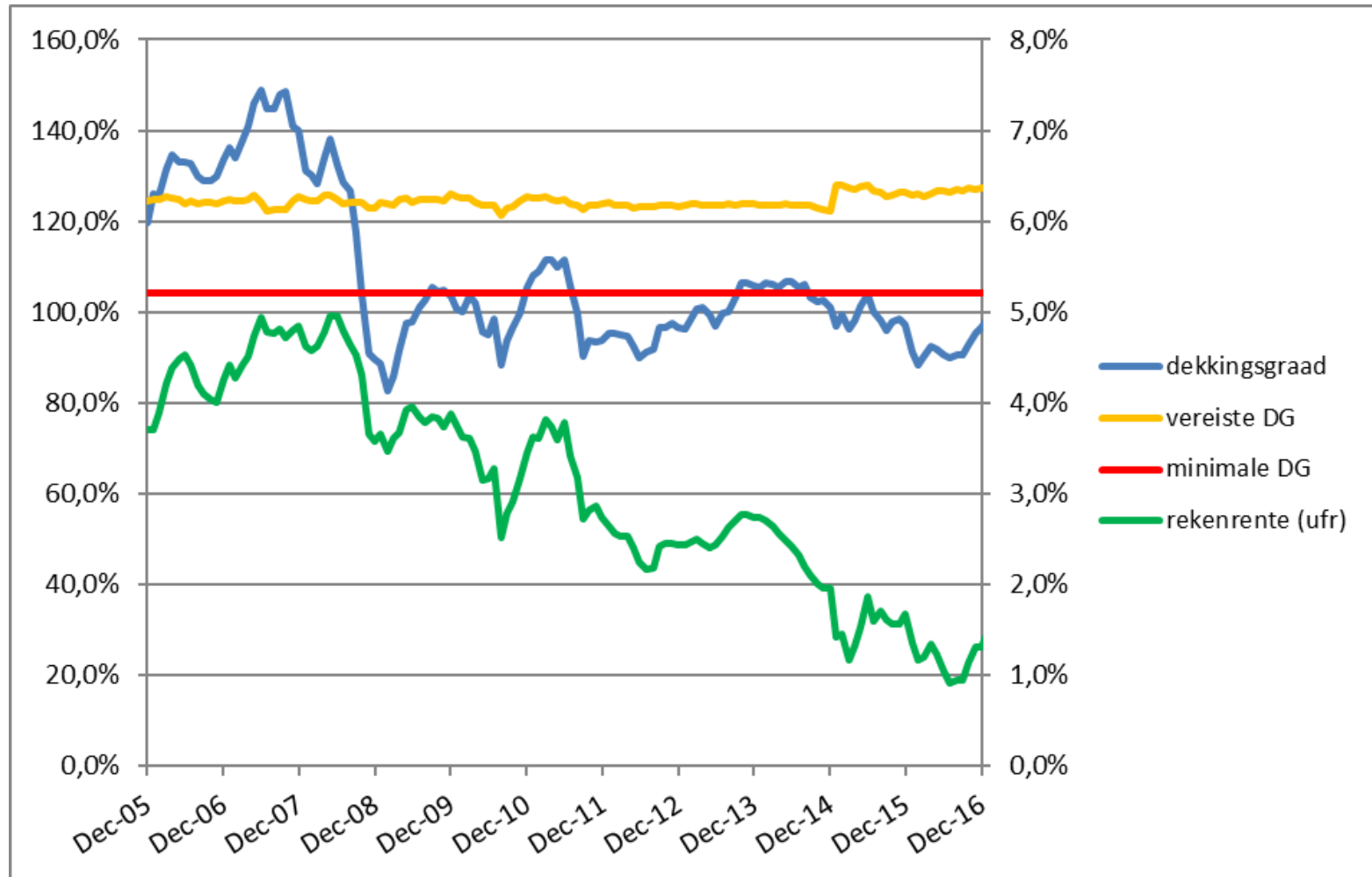

Verdeling waarde pensioen

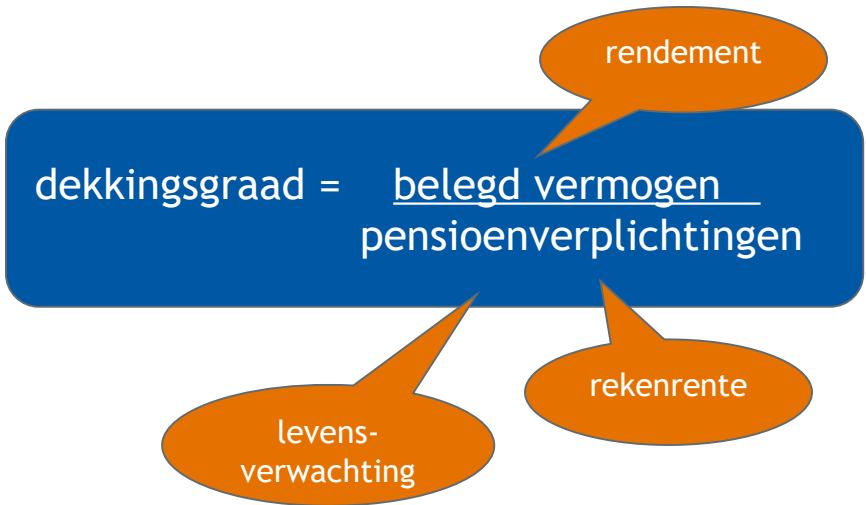
Ontwikkeling actuele dekkingsgraad 2005 tm 2016

Verloop dekkingsgraad en rente

Financiële situatie: de dekkingsgraad

bedragen in € mld	eind 2013	eind 2014	eind 2015	eind 2016
belegd vermogen:	300	344	351	382
pensioenverplichtingen:	283	340	362	395
actuele dekkingsgraad:	106%	101%	97%	97%
beleidsdekkingsgraad:	-	105%	99%	92%
rekenrente (UFR):	2,7%	1,85%	1,67%	1,32%

Verloop dekkingsgraad en rente

de dekkingsgraad is sterk afhankelijk van de rekenrente

Gevolgen extra premie en rentemutatie

- 1% herstelopslag
 - Extra inkomsten pensioenfonds in 1 jaar: 350 mln.
 - Effect op de dekkingsgraad: 0,10%-punt

In een herstelplan betekent dit over een horizon van 10 jaar een 1% hogere dekkingsgraad.

- 1% rentemutatie:
 - Rentestijging van 1%, dekkingsgraad + 14%
 - Rentedaling van 1%, dekkingsgraad - 14%

*Rentes komen tot stand door vraag en aanbod op de financiële markten.
Door ABP niet te beïnvloeden.*

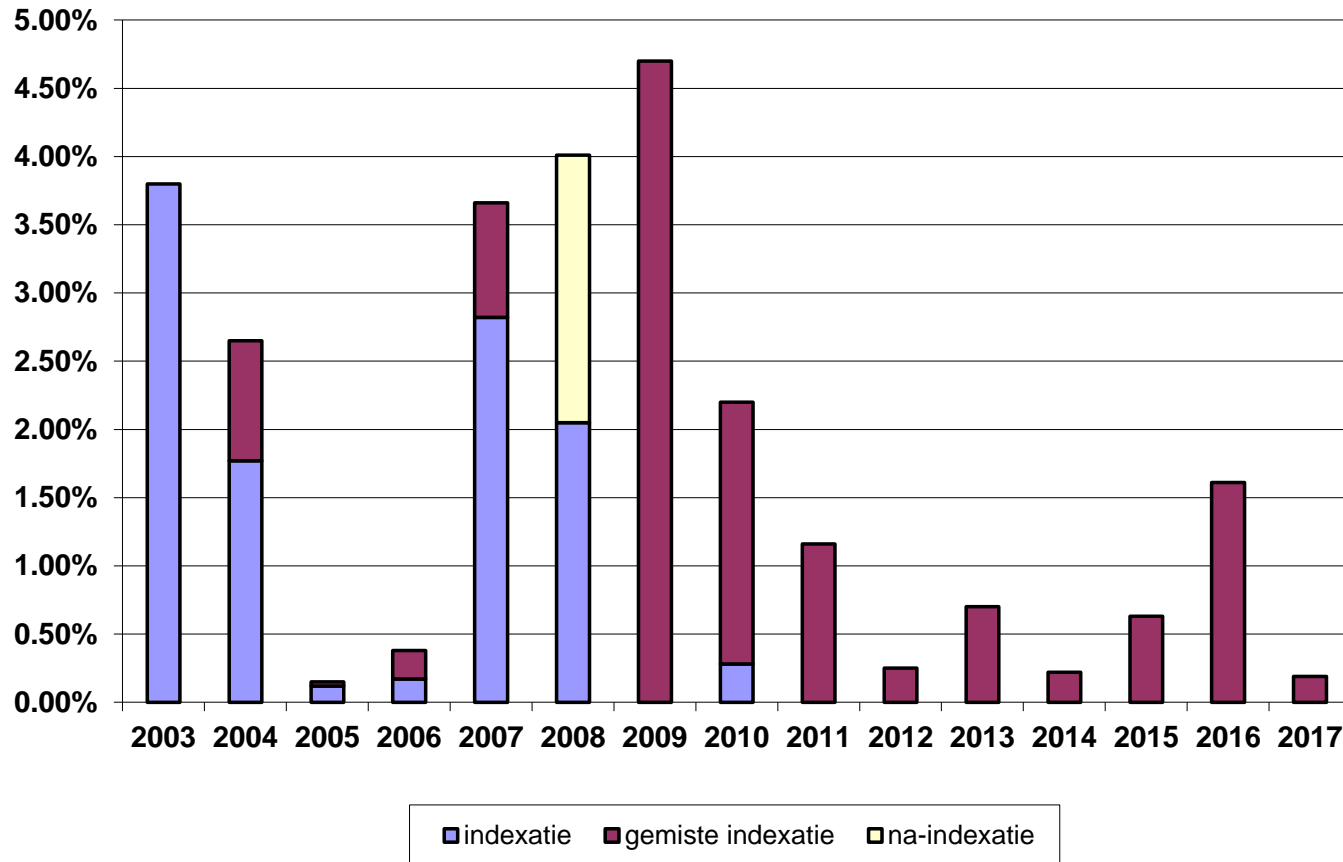
Programma

- Kerncijfers ABP
- **Indexatiebeleid**
- Ontwikkelingen in de polder
- Pensioenregeling
- Actualiteiten

Indexatieambitie ABP

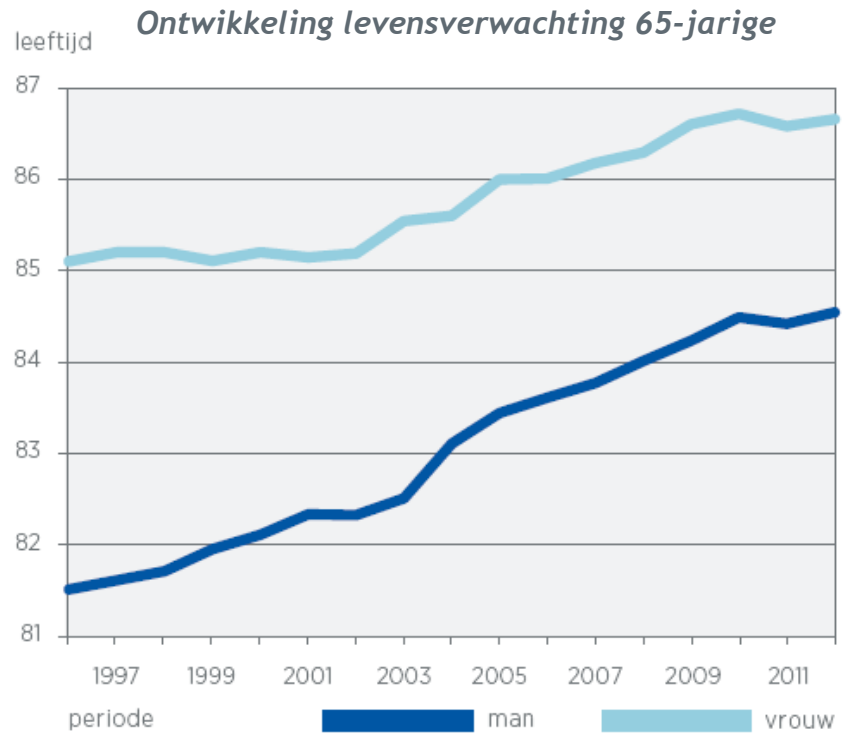
- Bestendige en volledige indexatie op basis van:
 - Looninflatie (tot 1 januari 2016)
 - Prijsinflatie (na 1 januari 2016)
- Aangescherpte regels voor indexatie (nFTK vanaf 1 januari 2015):
 - Indexeren vanaf een dekkingsgraad van 110%
 - Volledig indexeren vanaf de grens 'toekomstbestendige indexatie' (120%-130%, sterk afhankelijk van de rentestand).
- Indexatieachterstand over 2008-2017 bedraagt 11,91%
 - Na-indexatie ook vanaf de grens 'toekomstbestendige indexatie' (120%-130%).

Indexatie ABP 2003-2017

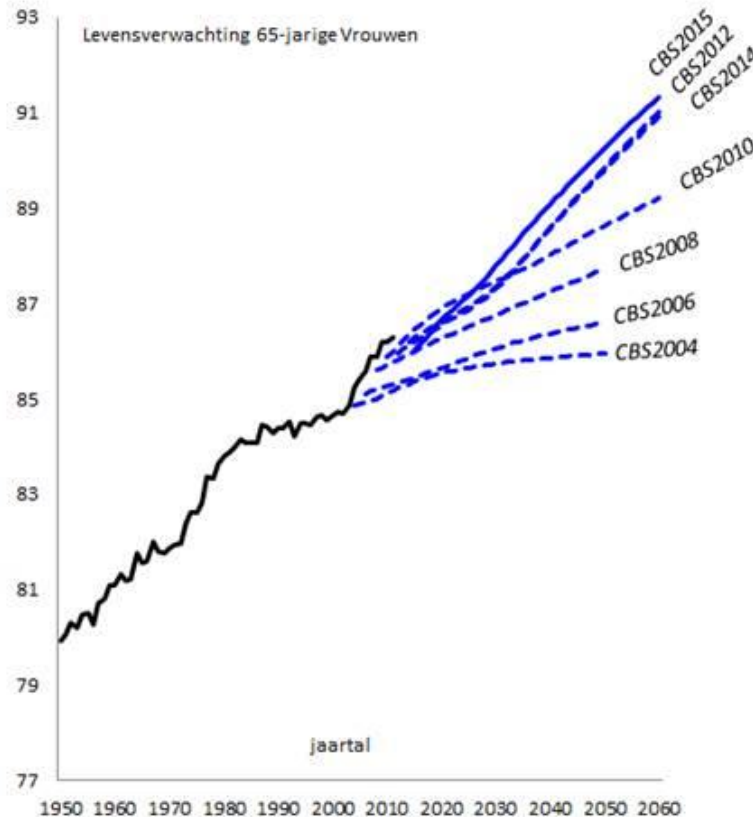
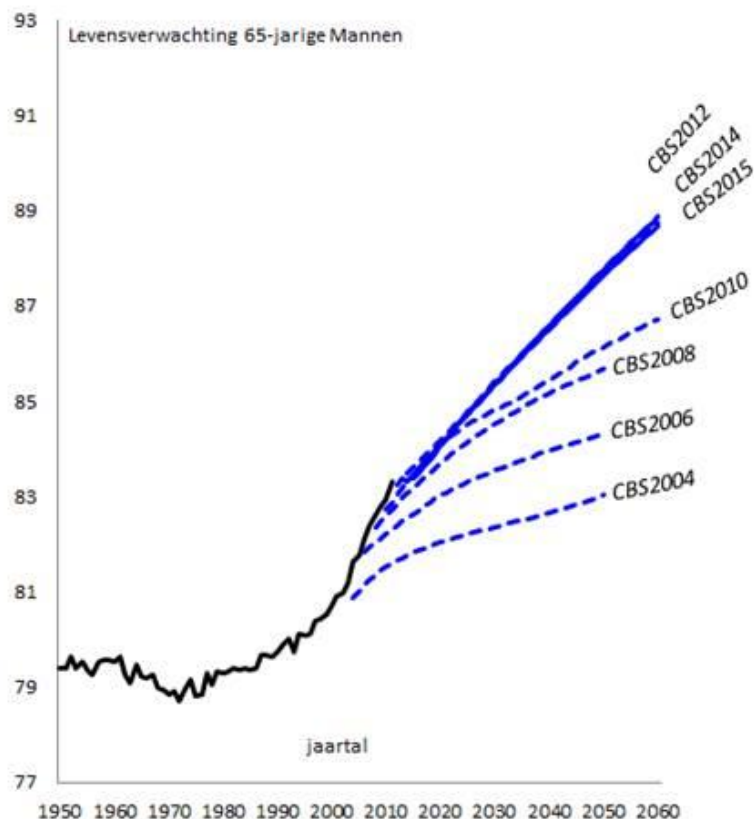
Indexatieachterstand en levensverwachting

- Huidige indexatieachterstand:
maximaal 11,9%
opgelopen in periode 2008 – 2016
- Stijging levensverwachting:
ca. 10%
in de periode 2008 – 2016

Maar hoe zet dit zich in de toekomst voort?

CBS geeft een voorspelling tot 2060 (levensverwachting 65-jarige)

- De in december 2014 gepubliceerde CBS-cijfers wijken nauwelijks af van de prognose CBS 2012.
- ABP is overgestapt op de AG prognosetafel voor het financiële beleid vanaf 2017 (i.c. premie 2017; DG ult. 2016).

Programma

- Kerncijfers ABP
- Indexatiebeleid
- **Ontwikkelingen in de polder**
- Pensioenregeling
- Actualiteiten

Nederlandse pensioenstelsel: 3 pijlers

1. Basispensioen: AOW
2. Aanvullende pensioenen:
 - ondernemings- en bedrijfstak-pensioenfondsen,
 - collectieve verzekeringscontracten,
 - beroepspensioenfondsen
3. Individuele aanvullingen:
 - individuele verzekeringscontracten

Houdbaarheid AOW

- Omslagfinanciering:
premies = uitkeringen
- Premie wordt bepaald door:
 - aantal premiebetalers;
 - aantal uitkeringsgerechtigden;
 - niveau AOW-uitkering

AOW-leeftijd vanaf 2022 gekoppeld aan levensverwachting

Verdere verhoging AOW-leeftijd

Aanvang	Verhoging	Geboortedatum
2013	65 jaar en 1 mnd	1-1-1948 t/m 30-11-1948
2014	65 jaar en 2 mnd	1-12-1948 t/m 31-10-1949
2015	65 jaar en 3 mnd	1-11-1949 t/m 30-9-1950
2016	65 jaar en 6 mnd	1-10-1950 t/m 30-6-1951
2017	65 jaar en 9 mnd	1-7-1951 t/m 31-3-1952
2018	66 jaar	1-4-1952 t/m 31-12-1952
2019	66 jaar en 4 mnd	1-1-1953 t/m 31-8-1953
2020	66 jaar en 8 mnd	1-9-1953 t/m 30-4-1954
2021	67 jaar	1-5-1954 t/m 31-12-1954
2022	67 jaar en 3 mnd	Vanaf 1-1-1955 en later

Vanaf 2022 gekoppeld aan stijging levensverwachting

Houdbaarheid aanvullende pensioenen

- Kapitaaldekking:
som premies + beleggingsopbrengsten = som uitkeringen
- Som premies wordt bepaald door:
 - Beleggingsopbrengsten
 - som uitkeringen (levensverwachting)
 - inhoud aanvullende pensioenregeling

Veel pensioenfondsen kampen met lage dekkingsgraden

Discussie in de polder

- Doorsneepremie: handhaven of afschaffen
 - Wetgever kan dit met of zonder sociale partners besluiten.
 - Compensatie van mensen die “te veel” hebben betaald in het verleden?
- Wel of geen individuele potjes
 - In welke mate blijven we risico’s met elkaar delen?
 - Hoe zorgen we dat mensen snappen waar ze wel en niet op kunnen rekenen?
 - Overgangsproblematiek.

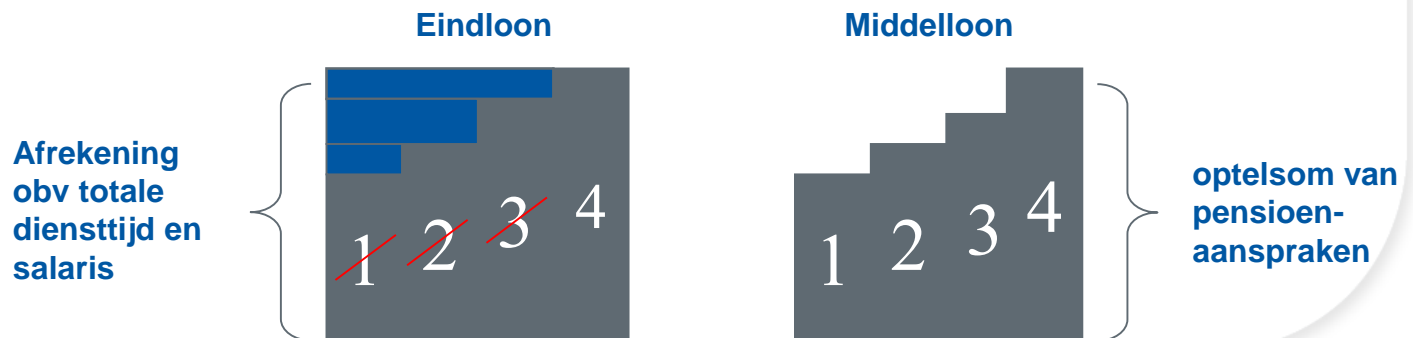
*algemene tendens: risico’s komen steeds meer
bij de deelnemers te liggen*

Programma

- Kerncijfers ABP
- Indexatiebeleid
- Ontwikkelingen in de polder
- **Pensioenregeling**
- Actualiteiten

Inhoud & verschillen pensioenregeling 2016 militairen en burgers

	Militairen	Burgers
1-1-2006	Structurele keuze voor eindloonregeling militairen → Introductie “volgen tenzij” & gelijkwaardigheid regelingen	Invoering van ABP KeuzePensioen (middelloonsysteem sinds 1-1-2004)
Opbouw / franchise	1,657% en € 19.100	Inkomensafhankelijk: <ul style="list-style-type: none"> Lager dan circa € 39.000: 1,701% en € 10.500 Hoger dan circa € 39.000: 1,875% en € 13.150

Overige kenmerken pensioenregeling 2016 militairen en burgers

	Militairen	Burgers
Pensioenrekenleeftijd	67 jaar	67 jaar
Pensioengevend inkomen	vaste salaris en vaste toelagen	vaste salaris, vaste toelagen en variabele toelagen
Ouderdomspensioen	uittreden op leeftijd 65 jaar: geen vervroeging / uitstel, geen hoog-laag constructie (AOW-overbrugging)	uittreden tussen 60 en 70, hoog-laag constructies (AOW-overbrugging)
Partnerpensioen	PP65- = 5/7 van het OP PP65+ = 70% van het OP	PP67- = 5/10 van het OP PP67+ = 70% van het OP
Wezenpensioen	1/7 van het OP	1/10 van het OP
Arbeidsongeschiktheids- pensioen	geen AOP in de ABP regeling	AOP in de ABP regeling (+ overgang IP)

Verdere verhoging fiscale pensioenleeftijd

- Vanaf 2018 stijgt fiscale pensioenleeftijd naar 68 jaar
- Fiscale pensioenleeftijd is gekoppeld aan AOW leeftijd
- Aankondiging 10 jaar voordat AOW-leeftijd in totaal met 1 jaar is gestegen
- Bekendmaking verhoging 1 jaar voor ingangsdatum
- Verhoging heeft betrekking op pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018

Programma

- Kerncijfers ABP
- Indexatiebeleid
- Ontwikkelingen in de polder
- Pensioenregeling
- **Actualiteiten**

Actuele onderwerpen

- Complexiteit van de pensioenregeling
 - Huidige regeling is zeer complex → uitvoerbaarheid en kosten
 - ABP wil graag vereenvoudigen ...
 - ... maar sociale partners gaan over de regeling.
- Financiële opzet
 - De driehoek van Premie, Ambitie en Risico moet kloppen.
 - We hebben rekening te houden met lage rentes en minder hoge beleggingsrendementen in de toekomst.
 - Pensioenpremie gaat omhoog: in 2017 naar 21,1% voor de middelloonregeling; verdere stijging in 2018 en 2019 voorzien.

Actuele onderwerpen

- Verantwoord en duurzaam beleggen
 - Verder handen en voeten geven aan ons beleid.
- Deelnemerscommunicatie
 - We willen compleet, relevant en helder communiceren
 - Hebben deelnemers behoefte aan meer keuzemogelijkheden?
- Toekomst pensioenstelsel
 - Ingrediënten goed pensioen
 - Voorwaarden transitie
 - ABP denkt mee en rekent tegen

Vragen

